

MİNA'DA SOHBET VE DUA*

Lebbeyk, allâhümme lebbeyk! Lebbeyke lâ şerîke leke lebbeyk! İnnel-hamde ve'n-ni'mete leke ve'l-mülk, lâ şerîke lek. (5 defa)

Allaaahümme salli alâââ seyyidinâââ, muhammedininnebiyyi'l-ümmiyyi ve alâ... Aalihiii ve sahibihiii ve sellim. (2 defa)

Allaaahümme salli alâââ seyyidinâââ, muhammedini'llezî câe bi'l-hakkı'l-mübîn, ve erseltehû rahmeten li'l-âlemîn.

Ve âlihî ve sahibihî ve men tebiahû bi-ihsânin ecmaîn... Salâten ve selâmen dâimeyni mütelâzimeyni ilâ yevmi'd-dîn.

İzâ Vakaa Sûresi:

(Vakıa Sûresi okundu.)

Eûzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm...

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm...

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Hamden kesîran tayyiben mübâreken fîh... Alâ külli hâlin ve fîkülli hîn... Hamden yüvâfîniamehû ve yükâfî mezîdeh... Hamden kemâ hüve ehlüh... Ve'ssalâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn, muhammedini'l-mustafâ... Ve âlihî ve sahibihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn... Emmâ ba'd:

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Bizleri uzak diyarlarımızdan, nice müşkillerden geçirerek, dağları denizleri aşırarak, İslâm'ın

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

en büyük menâsikinden, ibâdetlerinin en şerefliyelerinden olan hac ibâdetini yapmak üzere, bu diyarlara getiren, gelmemizi nasîb eden, şu güzel günlere erdiren, şu mukaddes mahallere, mübârek mahallere konduran Rabbimiz'e sonsuz hamd ü senâlar olsun...

Onun âlemlere rahmet olarak gönderdiği Peygamberimiz, rehberimiz, serverimiz, efendimiz Habîb-i Edîb'i Muhammed Mustafâ'sına hadsiz hesapsız, sonsuz salât ü selâm olsun...

Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi, rızâsına vâsıl eylesin... Habîb-i Edîb'inin râzı olduğu ümmet olmayı nasîb ve müyesser eylesin...

Aziz ve muhterem kardeşlerim! Şu hac ibadetinin ne kadar muazzam, ne kadar muhteşem bir ibadet olduğunu görüyorsunuz. Kanadalı diplomatlardan, devlet adamlarından Güneydoğu Asya'da vazife gören ve sonradan müslüman olan bir şahıs, kitaplar yazmış. Yıldız Sarayı'na gelmişti, kendisiyle de karşılaştık. Niçin müslüman olduğunu sormuşlar da, diyor ki:

“—Ben batı medeniyeti içinde yetiştim, Hristiyanlığın ibadetlerini biliyorum. Güneydoğu Asya'da, Vietnam'da Laos'ta, Tayland'da budistlerin, brahmanların ibadetlerini gördüm. Onların mâbedlerini gezdim, rahibleriyle görüştüm... İslâm'ı tanıdım, İslâm'ın ibadetlerini de gördüm. İslâm'ın ibadetlerindeki hikmetlerden, güzelliklerden dolayı İslâm'a hayran olup, dinimi değiştirdim, İslâm'a girdim.

İslâm'da, öteki dinlerle mukayesesini mümkün olmayacak kadar muhteşem ibadetler var,

hikmetli ibadetler var. Aklın, mantığının, kalbin hayran kaldığı, güzelliğini itiraf ettiği, kabul etmek zorunda kaldığı muhteşem ibadetler var!” diyor.

Şu Mina’da bulunduğumuz günlerde, o zâtın bu sözlerini hatırladım. Şu diyarları bir düşününverin muhterem kardeşlerim: Hazret-i Adem Atamız, buralarda dolaşmış.

إِنَّ أَوَّلَ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ لَلَّذِي بِبَكَّةَ مُبَارَكًا
وَهُدًى لِّلْعَالَمِينَ فِيهِ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ مَّقَامُ إِبْرَاهِيمَ
وَمَنْ دَخَلَهُ كَانَ آمِنًا وَ لِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ
مَنْ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ
عَنِ الْعَالَمِينَ

(آل عمران: ۹۷-۹۶)

(Inne evvele beytin vudıa li'n-nâsi le'llezî bi-bekete mübâreken ve hüden li'l-âlemîn. Fîhi âyâtün beyyinâtün makamı ibrâhîm, ve men dehalehû kâne âminâ, ve li'llâhi ale'n-nâsi hıccü'l-beyti menistetâa ileyhi sebîlâ, ve men kefere feinna'llâhe ganiyyün ani'l- âlemîn.) [Şüphesiz, âlemlere bereket ve hidayet kaynağı olarak insanlar için kurulan ilk ev (mâbed), Mekke'deki Kâbe'dir. Orada apaçık ayetler, (ayrıca) İbrahim'in makamı vardır. Oraya giren emniyette olur. Yoluna gücü yetenlerin Beytullah'ı haccetmesi, Allah'ın insanlar üzerinde bir hakkıdır. Kim inkâr ederse bilmelidir

ki, Allah bütün âlemlerden müstağnîdir.] (Âl-i İmran, 3/96-97) ayet-i kerimelerinden bilindiği üzere, yeryüzünde ibâdet için yapılan ilk ibâdethâne, ilk mâbed de buralarda, Kâbe-i Müşerrefe'nin olduğu yerde binâ edilmiş...

Buraları nice peygamberlerin ziyâretgâhı olmuş, cevlângâhı olmuş, devran ettiği yerler olmuş... (Rükn ile Makam arasında, Hicr-i İsmâil'de, Kâbe-i Müşerrefe'nin çevresinde nice peygamberlerin medfun bulunduğunu kitaplarımız yazıyor.)

İbrâhim AS, gördüğü rüya üzerine; anasının süsleyip, tarayıp, yıkayıp, temizleyip kendisine teslim ettiği İsmâil'i buralara getirmiş. Nasıl baba ki, Allah-u Teâlâ Hazretleri:

إِنَّ إِبْرَاهِيمَ لَأَوَّاهٌ حَلِيمٌ

(التوبة: ١١٤)

(*Inne ibrahîme leevvâhün halîm.*) “Şüphesiz ki İbrâhim AS çok âh ü enîn eden, çok gözyaşı döken, merhameti ifrat derecede olan, sevgisi ve şefkati sonsuz olan bir kimse idi.” (Tevbe, 9/114) buyuruyor.

Hattâ, bir rivâyete göre “İbrâhîm” demek, “*ebün rahîmün*” demektir, onların o zamanki dillerine göre... “Çok rahmetli, merhametli baba” demektir diye tarif edilen bir kimse...

Lût AS'ın âsî, mücrim, kâfir, müşrik kavmine belâ geleceği zaman, meleklerle mücâdele eden Hazret-i İbrâhim... “Affetsin Rabbimiz, bağışlasın! Bu azâbı indirmesin!” diye, böyle:

يُجَادِلُنَا فِي قَوْمِ لُوطٍ

(هود:٧٤)

(*Yücâdilünâ fî kavmi lût*) “Lût kavmi hakkında (adeta) bizimle mücadeleye başladı.” (Hûd, 11/74) diye bildirilen İbrâhim AS...

Yıllar yılı bekleyip de, sonra sahip olduğu güzîde evlâdını, en sevdiği evlâdını –ki, yıllar yılı çocuk sahibi olamamışlar– gördüğü rüya üzerine, kurban etmeğe niyet ettiği yerler burası... Bıçağı alıp da, evlâdının boynuna sürmeğe kastedtiği yerler...

O en merhametli babanın, Allah yolunda en sevdiği varlığını fedâ etmesinin büyüklüğünü düşünün şuralarda... O kadar büyük merhamet sahibi bir insan, o kadar sevdiği o evlâdını, gördüğü rüya üzerine kurban etmeğe râzı oluyor. İtiraz etmiyor, Allah’ın emrini yerine getirmek istiyor.

Bunun üzerine Allah-u Teâlâ Hazretlerinden:

قَدْ صَدَّقْتَ الرُّؤْيَا، إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ
إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْبَلَاءُ الْمُبِينُ

(الصافات: ١٠٦-١٠٥)

(*Kad saddakte’r-rü’yâ*) “Rüyanın sana işâret ettiği şeyi yapmağa azmettin; sıdkını, sadâkatini, bağlılığını gösterdin. (*Innâ kezâlike neczi’l-muhsinîn*) Biz iyileri böyle mükâfatlandırırız. (*Inne hâzâ lehüve’l-belâü’l-*

mübîn) Bu, gerçekten, çok açık bir imtihandır.”
(Saffât, 37/105-106) diye taltif alıyor İbrâhim AS... O genç İsmâil AS da nasıl bir müstesnâ genç ki:

قَالَ يَا أَبَتِ افْعَلْ مَا تُؤْمَرُ سَتَجِدُنِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ

مِنَ الصَّابِرِينَ

(الصافات: ١٠٢)

(*Kàye yâ ebeti'f'al mâ tü'mer!*) “Ey babacığım, emrolunduğün şeyi yap!” diyor. (*Setecidünî inşâa'llàhu mine's-sàbirîn.*) “İnşaaallah beni sabreden bir insan olarak görürsün! Tabii, o vazifeyi yapacaksın. Yaparken belki ben dayanamam, belki çırpıyorum;

sabredenlerden göreceksin inşaallah!” diye o da babasına canını Allah yolunda vermek üzere boyun uzatabilen bir insan...

Öyle bir diyar burası... Böyle muhteşem, insanların, Allah yolunda böyle fedâkârlık yapan insanların, bize nümûne insanların, rehber insanların, server insanların dolaştığı yerler buraları...

Bu aşr-i Zilhicce, o muazzam ibâdetin seyahatinin başladığı günler ve bu Terviye günü Arafat yoluna, böyle kefenlere bürünmüş gibi, dünya nimetlerinden, rütbelerinden, izzetlerinden soyunmuş; hepsi ebü'l-beşer Hazret-i Adem'in evlatları olarak, kardeşler olarak birbirinden farkı olmayan insanlar... Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin engin rahmetinden

istifade etmek üzere yollara düşmüşler... Saçları açık, karma karışık... Tozlanmış... Güneşten terlemişler, kurumuş; terlemişler, kurumuş... Sıcaklardan ayakları, topukları çatlamış; ibadetlere geldikleri yerler... Boyunlarını büküp, gözyaşı döküp de, Allah'tan affolunmalarını istedikleri yerler...

Bize de Allah-u Teâlâ Hazretleri, nice nice mânîlerin üstesinden getirerek, buralara kadar ulaşmayı nasîb etmiş, muvaffak etmiş... Vize problemi var, bilet problemi var, daha başka sıkıntılar var...

Nice kardeşlerimiz geçen sene niyet etmişler, mânî çıkmış... Üç bini, beş bini boynu bükük ha-vaalanlarında perîşan olmuş... Bu sene nice kim-seler müracaat etmişler, paralarını yatırmışlar, hazırlanmışlar... Ondan sonra gelemezsin de-nilmiş, boyunları bükülmüş, gözyaşları içinde...

Bizlere Allah-u Teâlâ Hazretleri, şu diyarlara gelmeyi nasîb etmiş, Allah'a hamd ü senâlar olsun... Verilen nîmetin kadrini bilmesi lâzım, şükrünü edâ edebilmesi lâzım kulların...

Aziz ve muhterem kardeşlerim! “*Lebbeyk, allahümme lebbeyk!*” diyoruz. Ne demek bu lebbeyk?

Allah-u Teâlâ Hazretleri İbrâhim AS'a buyurmuş ki:

وَأَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالًا وَعَلَى كُلِّ
ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ

(*Ve ezzin fi'n-nâsi bi'l-hacci ye'tûke ricâlen ve alâ külli dâmirin ye'tîne min külli feccin amîk.*)
 [İnsanlar arasında haccı ilân et ki, gerek yaya olarak, gerekse nice uzak yoldan gelen yorgun argın develer üzerinde sana gelsinler!] (Hac, 22/27)

“—Ey İbrâhim! Seslen insanlara, seslen insanoğullarına! Bu diyarı senin benim emrin ile yapmış olduğun, tekrar inşâ etmiş olduğun, insanlığın ilk mâbedinin bulunduğu yerde yeniden yaptığın şu Kabe-i Müşerrefe'yi ziyaret etmelerini insanlara seslen! Ezan gibi, dört bir yana dönerek bildir yâ İbrâhim!” diye emir buyurmuş.

İbrâhim AS, boynunu bükmüş, seslenmiş. Allah-u Teâlâ Hazretleri, duyuracağı kullara duyurmuş. Yâni, buraya haccetmeğe gelsinler diye o nidâyâ biz, Allah'ın daveti olduğunu bilerek, diyoruz ki: “*Lebbeyk, allahümme lebeyk!* Tekrar tekrar, kat be kat buyur yâ Rabbi! Emrindeyim, fermânındayım yâ Rabbi! Mâdem çağırmışsın, buyur yâ Rabbi! Çağırdın, geliyoruz yâ Rabbi!”

Bu hacılık seyahatinde en hoşuma giden sıfatlardan birisi, Cidde yolunda kenara yazmışlar, hadis kitaplarında da vardı, din kitaplarımızda da vardır:

مَرْحَبًا بِضُيُوفِ الرَّحْمَنِ

(*Merhaben bi-duyûfi'r-rahmân!*) “Hoş geldiniz,

merhaba ey Rahmân'ın misafirleri! Rahman olan, rahmeti kâfiri, mü'mini, hiç kimseyi ihmal etmeyen; kendisine küfreden, âsî olanı bile rızkı nı kesmeyip yaşatan; o Rahman'lığından yeryüzündeki cümle mahlûklara rahmedip, ihtiyaçlarını gideren Allah'ın misafirleri!”

Herkesin ümidi çoğalsın, şevki artsın diye Rahmân... Rahmetine eş, emsâl, misâl, denk olmayan, tarifi mümkün olmayan, o engin rahmetin sahibi, Rahmân'ın misafirleriyiz. Evet, günahımız çok ama, Rahmân'ın misafirleriyiz! Yüzümüz kara ama...

İşte böyle bir misafirlikle, öyle bir dâvete “*Lebbeyk!*” demişiz, “Buyur yâ Rabbi!” demişiz. Buyur da demiyoruz da, “Kat kat buyur yâ Rabbi! Tekrar tekrar...” Yâni oturmuş da, sanki yerimizden ok gibi fırlayıp, “Emret! Tekrar tekrar emrindeyim, fermanındayım yâ Rabbi!” diyoruz.

Bu mânâyı, bu manzarayı gözümüzün önünden uzak etmeyelim! Biz bir dâvetliyiz, Rahmân'ın davetlisiyiz. Bir şey emrolunmuş:

“—Benim Beytimi ziyâret edin, gelin bu vazifeleri yapın!” diye; biz de:

“—Buyur yâ Rabbi! Geliyoruz yâ Rabbi! Emrindeyiz yâ Rabbi! Fermanını kabul ettik yâ Rabbi!” diye kalkmış, gelmişiz.

Böyle deyip de, bu hac yolculuğunda, hac yolculuğunun âdâbına sığmayan halleri işlemeyelim! Rahmân'ın misafiri olup da, şeytana uymayalım! Nefse uymayalım, gaflete dalmayalım! Bu zamanın, bu mekânların kadrini,

kıymetini bilmeyip, fırsatları fevt edenlerden olmayalım! Ne kadar yüce bir makamın misafiri olduğumuzu da unutmayalım!

وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ

(الحديد:٤)

(*Ve hüve meaküm, eyne mâ küntüm.*) “Her nerede olursanız, o sizinledir.” (Hadîd, 57/4)

وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ

(ق:١٦)

(*Ve nahnü akrabü ileyhi min habli’l-verîd.*) “Ve biz ona şah

damarından daha yakınız.” (Kaf, 50/16)

Bize şah damarımızdan yakın olan Rabbimizin yakınlığını bilelim! Kâbe’yi gördüğümüz zaman, Rabbü’l-Kâ’be hatırımızdan hiç çıkmasın...

Ve bu günler muhterem kardeşlerim:

لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ لَبَّيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ إِنَّ

الْحَمْدَ وَالنِّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ

(*Lebbeyk, allâhümme lebbeyk!*) Buyur, kat kat emrindeyim yâ Rabbi! (*Lebbeyke lâ şerîke leke lebbeyk!*) Senin hiç bir şerîkin yok yâ Rabbi! Nazîrin yok, şerîkin yok, eşin yok, ortağın yok! Vahid ü Ehad ü Ferd ü Samed Rabbimizsin. Bunu itiraf ediyoruz, biliyoruz, anlamışız, inanmışız,

senin davetine icâbeten gelmişiz yâ Rabbi!’

(*Inne’l-hamde ve’n-ni’mete leke ve’l-mülk*)
‘Her türlü övgüler, medihler, sitâyişler, senâlar
hepsi senindir yâ Rabbi! Hepsi sanadır yâ Rabbi!
Her türlü sana lâyıktır yâ Rabbi! Ve her neyi
översek, o da sana gelir yâ Rabbi!’

Bir gülün rengini, güzelliğini görsem, övsem;
yaratanı sensin yâ Rabbi! Bülbülün sesini
duysam, hayran olsam; ona o sesi veren sensin
yâ Rabbi! Manzaraların güzelliğini görsem; o
dağları, ovaları, ağaçları, çiçekleri yaratan
sensin yâ Rabbi! Yediğim nimetlerin sofranın
üzerindeki bolluğunu görsem; bu nimetleri
bana veren sensin yâ Rabbi!

Bi’smi’llâhi’r-rahmâni’r-rahîm:

وَإِنْ تَعُدُّوا نِعْمَةَ اللَّهِ لَا تُحْصُوهَا

(İbrâhim: ٣٤)

(*Ve in teuddûni’meta’llâhi lâ tuhsûhâ.*) [Allah’ın
nimetlerini saymak isteseniz, sayamazsınız.]
(İbrâhim, 14/34) Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin
nimetlerini saymakla bitiremeyiz.

(*Inne’l-hamde ven ni’mete leke*) “Hamd de
senin yâ Rabbi, nimetler de senin yâ Rabbi!
Hepsini senin verdiğini anlayan bir kulunum
yâ Rabbi! Gâfil değilim, senin azametini,
kudretini, nimetini, kudretinin âsârını, üzerine
saçtığın ihsânını anlamışım yâ Rabbi! Hamd
sana yâ Rabbi! Bütün bu nimetler senden yâ
Rabbi! Hangi vasıtayı kullansan, hangi vasıtayla
göndersen, *müsebbibü’l-esbâb* sensin yâ Rabbi!

Sebepleri de harekete geçiren sensin yâ Rabbi!
Sebepleri de yaratan sensin yâ Rabbi...”

(*Inne'l-hamde ve'n-ni'mete leke ve'l-mülk*)
“Şu kâinatın hakimiyeti, egemenliği, tasarrufu, yönetimi, olayların olması, olmayanların olmaması senden yâ Rabbi! Senin eşin, nazîrin, şerîkin yok; her şey senin yâ Rabbi! Şu kâinatta senin hükmün cârî, senin fermânın yürüyor yâ Rabbi! Mülk senin yâ Rabbi!

Ancak sana ibâdet ederiz, ancak senden yardım isteriz. Ancak sana şükrederiz, ancak sana kulluk ederiz, sana bağlandık yâ Rabbi! Senin emrine uyduk yâ Rabbi! Seni sevdik, yolunu sevdik, ondan geldik yâ Rabbi buralara!” demiş oluyoruz.

(*Lâ şerîke lek.*) Tekrar perçinliyoruz ki, “Şerîkin, nazîrin yok yâ Rabbi!” Yâni gönlümüzü mâsivallaha, Allah'tan gayriye bağlamamayı ifade eden ne güzel bir ifade... Her şey Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin mülkünde, elinde, kudretinde, ondan ve ona... Her türlü övgü ona...

Bu “*Lebbeyk, allahümme lebbeyk!*” duasını çok söyleyeceğiz. Mânâsını idrak ede ede... Bu yolun, bu vazîfenin zikri budur. En çok bunu söyleyeceğiz. En çok Allah-u Teâlâ'nın nimetlerinin çeşitlerini, gözümüzün önünde canlandırmağa çalışacağız. En çok Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin şeriksiz, nazîrsiz, Vâhid ü, Ehad ü, Ferd ü Samed olduğunu; bütün mahlûkatın hâcetlerinin onun dergâhında revâ olduğunu; her hâcet sahibinin ona yöneldiğini, her şeyin

ondan istenildiğini düşüneneğiz. Boynumuzu bükeceğiz ve ondan isteyeceğiz.

Ben kardeşlerine dedim ki:

“—Burada çok konuşmalar yapmayın! Cemâati çok meşgul etmeyin! Herkes Rabbiyle baş başa kalsın... Söndürün elektrikleri, çekilin bir köşeye! Bükün boynunuzu!”

Allah-u Teâlâ Hazretleri, yüzümüzün karasına bakmasın... Elimizin boşluğuna bakmasın... Günahımızın çokluğuna bakmasın... Bizi buralara kadar dâvet etti, misafir etti; mahrum döndürmesin... Edepsizlik yaptırmasın... Misafirliğin âdâbına sığmayan durumlara düşürmesin... Dergâhından kovmasın... Rahmetinden mahrum etmesin... Kapısına gelmişken, eli boş döndürmesin... Haclarınızı mebrûr, makbul bir hac eylesin...

Peygamber SAS Hazretleri buyuruyor ki: “Helâl bir mal ile yapılmış, âdâbına uygun, kimseyi üzmeden, kırmadan; refes ve füsûka sapmadan, edep dışı kelâm, edep dışı hareket yapmadan; Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin evâmiri, buyrukları, fermanları dairesinden dışarıya taşmadan; azgınlık ve taşkınlık yapmadan kim haccederse, bunun mükâfatı cennetten başka bir şey değildir.

Yurduna anasından doğduğu gündeki gibi günahsız olarak döner. Ve hacc-ı mebrûrun ahiretteki mükâfatı da, kulun cennete girmesidir.

Böyle bir cenneti kazanmaya vesile olacak, ömürde birkaç defa ele geçebilen, bazı insanlara

da nasîb olmayan bir ibadetin çok önemli bir günlerinden birindeyiz. *Terviye* günüdür, Arafe'den bir gün öncedir. Bugün Terviye... Dört vakit namaz geldi geçiverdi. Öğle namazı, ikinci namazı, akşam namazı, yatsı namazı... Bir sabah namazımız kaldı. Sabah namazını kıldıktan sonra, teşrik tekbirlerini getireceğiz. Ondan sonra, yarınki gün Arafe günü işte başlamış oluyor. Arafat'a yürüyeceğiz. Peygamber SAS Hazretleri buyurmuş ki:¹

مَنْ حَجَّ مِنْ مَكَّةَ مَاشِيًا حَتَّى يَرْجِعَ إِلَى مَكَّةَ
كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِكُلِّ خَطْوَةٍ سَبْعِمِائَةٍ حَسَنَةٍ مِنْ
حَسَنَاتِ الْحَرَمِ قِيلَ وَمَا حَسَنَاتُ الْحَرَمِ قَالَ
بِكُلِّ حَسَنَةٍ مِائَةٌ أَلْفِ حَسَنَةٍ

(خز.ك.ط.ب. طس. ط. في الأفراد، هب. ق. وضعفه عن ابن عباس)

(*Men hacce min mekkete mâşiyen*) “Kim Mekke’den yürüyerek, yaya olarak çıkıp, (*hattâ yercia ilâ mekkete*) tekrar Mekke’ye dönünceye kadar [Mina, Arafat, Müzdelife ve Mina’da] hac görevlerini yaya olarak yaparsa, (*keteba’llâhu lehû bi-küllî hatvetin seb’amieti hasenetin min hasenâti’l-harem*) Allah-u Teâlâ onun her

¹ İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.IV, s.244, no:2791; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.631, no:1692; Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.XII, s.105, no:12606; Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.III, s.122, no:2675; Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.III, s.431, no:3981; Beyhakî, *Süne-nü’l-Kübrâ*, c.IV, s.331, no:8429; İbn-i Hacer, *Lisânü’l-Mîzân*, c.IV, s.397, no:1211; Abdullah ibn-i Abbas RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.V, s.42, no:11894; *Câmiu’l-Ehâdîs*, c.XX, s.244, no:22008.

adımına Harem hasenelerinden yedi yüz hasene verir.” (Kîle: *Ve mâ hasenâtü’l-harem*) “Bir Harem hasenesi ne kadardır? Harem hasenesinin öteki hasenelerden farkı nedir?” diye soruyorlar Peygamber Efendimiz’e.

(Kâle: *Bi-küllî hasenetin mietü elfi hasenetin*) “Her bir haseneye yüz bin hasene!” buyuruyor.

Bu mükâfatın, kaçırılacak bir mükâfat olmadığı görülüyor.

Tabii yapabilenler yaya hac yapabilse... Sabahleyin giderken, belki güneş çarpar; belki, Arafat’taki zikir ve ibadetleri yapmakta zorluk olabilir. Hiç olmazsa, Arafat’tan dönerken yapabilecek arkadaşlarımız yaya dönerse Müzdelife’ye; o her adımına yedi milyon haseneyi kazana kazana, inşaallah iyi bir kazanç elde etmiş olarak, Arafat’tan Müzdelife’ye yatsıdan sonra ulaşmış olurlar.

Allah-u Teâlâ Hazretleri bizleri, sevdiği ibadetleri yapmağa muvaffak eylesin...

Geceleyin teheccüd namazını muhakkak ki ihmal etmemek lâzım! Teheccüd namazına gelmeden, yatma zamanı gelince abdest alıp, dört rekât namaz kılıp, abdestli yatmağa dikkat etmek lâzım ki; abdestli yatan kimsenin bütün uykusunu, gecesini Allah-u Teâlâ Hazretleri ibâdet ve tâatte sayacağından, gecesi hayırlı ve bereketli bir tarzda geçmiş olur. Onun için siz de, abdestli olarak dört rekât namaz kılın! Ondan sonra abdestli olarak uyumağa gayret edin! Buna dikkat edin!

Geceleyin de teheccüd namazına kalkarsınız.

Teheccüd namazının fazîletinden, bereketinden de istifade edersiniz.

Zamanınızı mâlâya'ni ile, fuzûlî kelâm ile, boş işler ile geçirmemeğe gayret edersiniz.

Beraberce tevbe ve istiğfar eyleyelim. Diyelim cümle günahlarımıza:

Estağfiru'llaaah...(3 defa) El-azîm, el-kerîm ellezî lâ ilâhe illâ hû, el-hayye'l-kayyûme ve etûbü ileyh... Ve es'elühü't-tevbete ve'lmağfirete ve'l-hidâyete lenâ, innehû hüve't-tevvâbü'r-rahîm. Tevbete abdin zâlimin li-nefsihî, lâ yemlikü li-nefsihî, mevten ve lâ hayâten, ve lâ nüşûrâ...

Allahümme ente rabbî... Lâ ilâhe illâ ente halaktenî... Ve ene

abdük, ve ene alâ ahdik, ve va'dike mesteta'tü eüzü bike, min şerri mâ sana'tü, ebûu leke bini'metike aleyye ve ebûu bi-zenbî, fağfirlî, feinnehû lâ yağfiru'z-zünûbe illâ ent...

Allahümme ente'l-melikü, lâ ilâhe illâ ente sübhâneke ve bihamdik... Ente rabbî ve ene abdük... Zalemtü nefsi kesîran, va'tereftü bi-zenbî, fağfirlî zünûbî cemîâ... Feinnehû lâ yağfiru'zzünûbe illâ ent...

Ve'hdinî li-ahseni'l-ahlâk... Lâ yehdînî li-ahsenihâ illâ ent... Va'srif annî seyyiehâ... Lâ yasrifü annî seyyiehâ illâ ent... Lebbeyke ve sa'deyk... Ve'l-hayru küllühû fî yedeyk, ve ileyk... Ve'ş-şerru leyse ileyk... Ene bike ve ileyke tebârekte rabbî ve teâleyt... Estağfiruke ve etûbü ileyk...

Allahümma'ğsil annî hatâyâye bi'l-mâi ve's-selci ve'l-bered... Ve nakkı kalbî mine'l-hatâyâ... Kemâ yünakka's-sevbü'l-ebyadu mine'd-denes... Allâhümme bâid beynî ve beyne hatâyâye, kemâ bââdte beyne'l-meşrikıve'l-mağrib...

Lâ ilâhe illa'llâhu vahdehû lâ şerîkeleh... Lehü'l-mülkü, ve lehü'l-hamdü, yuhyî ve yumît... Ve hüve hayyün dâimün lâ yemût... Bi-yedihi'l-hayr... Ve hüve alâ külli şey'in kadîr... Ve ileyhi'l-masîr...

Lâ ilâhe illa'llâhu îmânen bi'llâh... Lâ ilâhe illa'llâhu emânen mina'llâh... Lâ ilâhe illa'llâhu emâneten inda'llâh... Lâ ilâhe illa'llâhu ve lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâhi'l-aliyyi'l-azîm...

Sübhâna'llâhi ve'l-hamdü li'llâhi ve lâ ilâhe illa'llâhu va'llâhu ekber... Ve lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâhi'l-aliyyi'lazîm...

Bi-adedi mâ alima'llâhu teâlâ... Ve bi-zineti mâ alima'llâhu teâlâ... Ve bi-mil'i mâ alima'llâhu teâlâ...

Sübhâna'llâhi ve bi-hamdihî, sübhâna'llâhi'l-azîm... Ve bihamdihî estağfiru'llâh...

Sübhâna'llâhi ve bi-hamdihî adede halkihî, ve rıdâ nefsihî, ve zinete arşihî, ve midâde kelimâtih...

Sübhâna'llâh, adede mâ haleka fi's-semâ'... Ve sübhâna'llâh, adede mâ haleka fi'l-ard... Ve sübhâna'llâh, adede mâ haleka beyne zâlik... Ve sübhâna'llâh, adede mâ hüve hâlik... Va'llâhu ekber, misle zâlik... Ve'l-hamdü

li'llâh, misle zâlik... Ve lâ ilâhe illa'llâh, misle zâlik... Ve lâ havle ve lâ kuvvete illâ billâh, misle zâlik...

Rabbenâ, zalemnâ, enfüsenâ ve in lem tağfirlenâ, ve terhamnâ... Lenekûnenne mine'l-hàsirîn...

Lâ ilâhe illâ ente sübhâneke innî küntü minez-zâlimîn... (3 defa)

Hasbiya'llâhu lâ ilâhe illâ hû... Aleyhi tevekkeltü ve hüve rabbü'l-arşı'l-azîm... (7 defa)

Estağfiru'llâh... Estağfiru'llâh... Estağfiru'llâh... Bi-adedi külli'stiğfârin istağferehü'l-müstağfirûn..

Sübhâna'llâh... Sübhâna'llâh... Sübhâna'llâh... Bi-adedi külli tesbîhin sebbehahü'l-müsebbihûn...

El-hamdü li'llâh... El-hamdü li'llâh... El-hamdü li'llâh... Bi adedi külli tahmîdin hamidehü'l-hâmidûn...

Allâhu ekber... Allâhu ekber... Allâhu ekber... Bi-adedi külli tekbîrin kebberahü'l-mükebbirûn...

Lâ ilâhe illallah... Lâ ilâhe illa'llah... Lâ ilâhe illa'llah... Biadedi külli tehlîlin helllehhü'l-mühellilûn...

Allah... Allah... Allah... Biadedi külli zikrin zekerehü'zzâkirûn... Ve gafele an zikrihi'l-gâfilûn...

Fâtiha-i Şerife mea'l-besmele!

Üç salevât-ı şerife!

Allahümme salli alâ seyyidinâ muhammedin ve ademe ve nûhin ve ibrâhîme ve mûsâ ve îsâ... Ve mâ beynehüm mine'nnebiyyîne ve'l-mürselîn... Salevâtu'llâhi ve selâmühû aleyhim ve alâ âli küllin ecmaîn...

Bir Elem neşrah leke Sûresi, besmeleyle!

.....

On bir İhlâs-ı Şerîf Sûresi, besmeleyle!

.....

Fâtîha-i Şerife mea'l-besmele!

Üçer salevât-ı şerife!

Fa'lem ennehû lâ ilâhe illa'llâh... Lâ ilâhe illa'llâh... (9 defa) Lâ ilâhe illa'llâhü'l-melikü'l-hakku'l-mübîn... Muhammedün rasûlü'llâhi sâdıku'l-va'di'l-emîn...

Allaaahümme salli alâââ seyyidinâââ, muhammedinin nebiyyi'l-ümmiyyi ve alâ... Aalihiii ve sahibihii ve sellim. (2 defa)

Allaaahümme salli alâââ seyyidinâââ, muhammedini'llezî câe bi'l-hakkı'l-mübîn, ve erseltehû rahmeten li'l-âlemîn.

Ve âlihî ve sahibihî ve men tebiahû bi-ihsânin ecmaîn... Salâten ve selâmen dâimeyni mütelâzimeyni ilâ yevmi'd-dîn.

Amene'r-rasûlü!

(Amenerrasûlü okundu.)

Sübhâne rabbiye'l-aliyyi'l-a'le'l-vehhâb... El-hamdü li'llâhi hakka hamdihî, ve's-salâtü ve's-

selâmü alâ hayri halkihî muhammedin ve âlihi ecmaîne't-tayyibîne't-tâhirîn...

Allâhümme yâ rabbenâ! Yâ rabbenâ! Yâ rabbenâ! Tekabbe'lminnâ ibâdâtinâ ve tââtinâ... Ve hayrâtinâ ve hasenâtinâ... Ve yessirlenâ haccenâ...

Ve belliğ ve evsıl savâbe mâ kara'nâhü ve nûra mâ televnâhü ba'de'l-kabûli minnâ bi'l-fadli ve'l-ihsân... Hediyyeten vâsıleten ilâ rûhi seyyidinâ muhammedini'l-mustafâ... Aleyhi's-salâtü ve'sselâm... Ve ilâ ervâhi âlihî ve sahibihî ve men tebiahû bi-ihsân... Ve li-ervâhi sâiri'l-enbiyâi ve'l-mürselîn... Min ceddinâ âdeme aleyhi's-salâtü ve's-selâm, ilâ seyyidinâ muhammedini'l-mustafâ salevâtu'llâhi ve selâmühû aleyhim ve alâ âli küllin ecmaîn...

Yâ rabbe'l-âlemîn! Yâ erhame'r-râhimîn! Yâ mücîbe's-sâilîn! Yâ men ehabbe men deâ!

Acizâne nâçizâne yapmış olduğumuz hayrâtımızı, hasenâtımızı, ibâdât ü tââtimizi, zikirlerimizi, tesbihâtımızı, hatimlerimizi lütfunla, kereminle ahsen ve etem olarak kabul eyle yâ Rabbi! Makbul eyle yâ Rabbi!

Fadl ü kereminden bizlere sevaplar ihsân eyle yâ Rabbi! Ecr-i cezîl, sevâb-ı kesîr bahşeyle yâ Rabbi!

Şu âciz, nâçiz ibâdetlerimizi senin rahmetine ermemize, rızânı kazanmamıza vesîle eyle yâ Rabbi!

Hâsıl olan ücûr u mesûbâtı, şu mübârek mahalde, şu mübârek gecede, evvelen ve

hâssaten Peygamber Efendimiz Muhammed-i Mustafâ SAS Hazretleri'ne hediyeye ettik, şu anda vâsıl eyle yâ Rabbi!

Peygamber Efendimiz'i bizlerden hoşnûd eyle yâ Rabbi! Sevdiği ümmetler olmayı cümlemize nasîb eyle yâ Rabbi! Sünnet-i seniyyesini ihyâ etmeyi nasîb eyle yâ Rabbi! Böylece yüzlerce şehid sevabı kazanmamızı nasîb eyle yâ Rabbi!

Kıyamete kadar sünnet-i seniyyeye sarılıp, onu icrâ edecek bir grup has müslümanın mevcut olacağı, hadis-i şeriflerde bildiriliyor; bizi onlardan eyle yâ Rabbi! Bizi sünneti terk edip bid'atlara sapanlardan etme yâ Rabbi! Rasûlünün yolundan ayırma yâ Rabbi! Rasûlünün şefaâtından mahrum etme yâ Rabbi!

Peygamber SAS Efendimiz'in mübârek âlinin, pâk ashâbının, kıyâmete kadar ona hüsnü ittibâ' etmiş olan etbâının, ahbâbının ruhlarına da dereceleri üzere bahşeyle yâ Rabbi! Kabirlerini pürnûr eyle yâ Rabbi! Makamlarını daha da âlâ eyle yâ Rabbi!

Ahirete göçmüş olan, bütün diğer geçmişlerimizin, sevdiklerimizin, dostlarımızın, analarımızın, babalarımızın, ecdâdımızın, arkadaşlarımızın, bize duâ vasiyet etmiş, vefat etmiş olan kimselerin, evvelce aramızda olup da vefat edip aramızdan ayrılan kardeşlerimizin, bizden boynu bükük dua bekleyen kimsesizlerin de ruhlarına ayrı ayrı hediyeye eyledik vâsıl eyle yâ Rabbi!

Cümlesinin kabirlerini pürnûr eyle yâ Rabbi! Ruhlarını şu hediyelerimizden haberdar ve hissedar eyle yâ Rabbi! Memnûn ve mesrûr

eyle yâ Rabbi! Kabirlerini nurlandır yâ Rabbi!
Ruhlarını rahatlandır yâ Rabbi!

Seyyiatları varsa, seyyiatlarını hasenâta çevir
yâ Rabbi! Azabı olanlar varsa, azaplarını kaldır
yâ Rabbi! Kabirlerini cennet bahçelerine döndür
yâ Rabbi!

Biz yaşayan mü'min kullarına da sevdiğin kul
olarak yaşamayı nasîb eyle yâ Rabbi! Kur'ân-ı
Kerîm'in yolunda dâim eyle yâ Rabbi! Kur'ân-ı
Kerîm'in ahkâmına hüsnü ittibâ müyesser eyle
yâ Rabbi! Kur'ân-ı Kerîm'in şefaatine cümlemizi
nâil eyle yâ Rabbi! Kur'ân-ı Kerîm'in ehli olmayı
cümlemize nasîb eyle yâ Rabbi!

Peygamber SAS Efendimiz'in sünnet-i seniyyesini
ihyâ edenlerden eyle yâ Rabbi! Ömrümüzü
sünnet-i seniyyeye uygun geçirmeyi nasîb eyle
yâ Rabbi! O güzel ahlâk-ı Muhammediyyeye
sahib olmayı nasîb eyle yâ Rabbi! Bizde
sevmediğini ne gibi hal ve huy ve mezmum sıfat
varsa, bizi onlardan pâk eyle yâ Rabbi! Pâk eyle
yâ Rabbi! Pâk eyle yâ Rabbi!

Burası Minâ yâ Rabbi! Bize de gönlümüzün
münâlarını, dileklerimizi, temennîlerimizi,
isteklerimizi bahşeyle yâ Rabbi! Bizi mahrum
etme yâ Rabbi! Peygamber SAS Efendimiz'den
rivâyet edildiği gibi:

اللَّهُمَّ إِنَّ هَذِهِ مِنِّي فَامْنُنْ عَلَيْنَا بِمَا مَنَنْتَ بِهِ
عَلَىٰ أَوْلِيَائِكَ وَأَهْلِ طَاعَتِكَ

(Allahümme inne hâzihî minâ... Fe'mnün

aleynâ bimâ menente bihî alâ evliyâike ve ehli tâatik...) (3 defa)

Yâ Rabbe'l-âlemîn! Senin sevdiğin kullarından, sana en güzel tarzda ibadet etmesini bilen arif, kâmil kullarından buralarda bulunup da, ne güzel dualar etmiş olanlar vardır. Onların yapmış oldukları duaları, bizler de yapmış gibi, bizlere de onların isteklerini bahşeyle yâ Rabbi! Bizi sevdiğin, velî, mahbûb, makbûl kullarının yanından ayırma yâ Rabbi!

Sâdât ve meşâyih-ı Turûk-u Aliyyemize hâssaten, müstesnâ ikramlar ile ikrâm eyle yâ Rabbi! Makamlarını a'lâ, derecelerini yüksek eyle yâ Rabbi! Kendilerinden feyz aldığımız müşidlerimizin kabirlerini pürnûr eyle yâ Rabbi! Derecelerini daha da yüksek eyle yâ Rabbi!

O evliyâullahın himmetlerine, teveccühlerine bizleri nâil eyle yâ Rabbi! Bizleri de evlâtlarımızla, ailelerimizle, nesillerimizle, zürriyetlerimizle sevdiğin kullar eyle yâ Rabbi! Cennetine dahil olanlardan eyle yâ Rabbi! Bizi birbirimizden ayırıp, bazımızı cehenneme atma yâ Rabbi! Gözümüzün önünde yakma yâ Rabbi! Onları cehennemden kurtaracak şekilde çalışmayı bizlere de nasîb eyle yâ Rabbi!

Evlâtlarımızı senin yolunda yetiştirmeye muvaffak eyle yâ Rabbi! Bundan sonraki ömrümüzde b.izi günahlara bulaştırma yâ Rabbi! Bizi hacı ettikten sonra, şeytana tekrar uydurtma yâ Rabbi! Nefse uydurma yâ Rabbi! Nefsin esiri etme yâ Rabbi!

Şu fâni dünyanın geçici lezzetlerine kapılıp ahireti unutanlardan eyleme yâ Rabbi! Huzuruna yüzü kara getirme yâ Rabbi! Rahmetinin deryasında yüzümüzün karasını yu, yıka yâ Rabbi!

Kalbimizi pâk eyle yâ Rabbi! Pürnûr eyle yâ Rabbi! O ma'rifetini gönlümüze ihsân eyle yâ Rabbi! Gafillerden, cahillerden etme yâ Rabbi! Zulümâtında koma yâ Rabbi! Nûruna vâsıl eyle yâ Rabbi!

Sevdiğin sıfatları bizlerde hâsıl eyle yâ Rabbi! Ömrümüzü rızâna uygun geçirmemizi nasîb eyle yâ Rabbi! Cümlemize helâl rızıklar nasîb eyle yâ Rabbi!

Haramların her çeşidinden, günahların her çeşidinden bizleri uzak eyle yâ Rabbi! Korum yâ Rabbi! Haramlardan koru yâ Rabbi! Düşürme yâ Rabbi! Kapından kovma yâ Rabbi! Kabulden sonra reddetme yâ Rabbi! İzzetten sonra zillete uğratma yâ Rabbi! İmandan sonra küfre düşürme hiç birimizi, yâ Rabbi!

Allahümme yâ hayyü yâ kayyûm! Yâ bedîa's-semâvâti ve'l-ard! Yâ ze'l-celâli ve'l-cemâli ve'l-kemâli vel-ikrâm! Yâ rabbe'l-kâ'beti'l

müşerrefe! Yâ Rabbe'l-mescidi'l-haram! Yâ rabbe'l-haremeyn! Yâ rabbe'n-nûru ve'z-zalâm! Yâ rabbe's-semâvâti ve'l-ard... Yâ rabbe'n-nâs! Yâ rabbe'l-âlemîn... Lâ terüddenâ hâibîn... Heb müsîenâ ilâ muhsinîne yâ rabbe'l-lemîn...

İyilerimiz hürmetine kötülerimizi affet yâ

Rabbi! Dualarımızı kabul et yâ Rabbi!

Bi-hürmeti esmâike'l-hüsnâ... Ve bi-hürmeti habîbeke'lmüctebâ... Ve bi-hürmeti haremike'ş-şerîf... Ve bi-hürmeti aşri zilhicceh... Ve bi-hürmeti esmâike'l-hüsnâ... Ve sıfâtike'l-esnâ... Ve nuûtike'l-a'lâ... Ve bi-hürmeti esrâri sûreti'l-fâtiha...

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

30. 06. 1990 - Mina

[Bütün HAC VE UMRE sohbetlerine PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

